

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers* การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*

จารุวรรณ	ไทยบัณฑิต**	Jaruwan	Thaibandit**
ภัทร์พิชชา	ครูทางคะ***	Phatphitcha	Kruthangka***
กษิดิศ	ครูทางคะ****	Kasidis	Kruthangka****

Abstract

Respiratory infections are common health problems in child development centers, affecting children and caregivers in many dimensions. The objectives of this study were to study the level of preventive behaviors against respiratory infection and compare these behaviors against respiratory infection levels classified by the backgrounds of caregivers. The sample included 396 caregivers working in child development centers under a local government organization. The research instrument was a questionnaire on preventive behaviors against respiratory infection. The content validity of the questionnaire for each item (IOC) was between .67-1.00, and questionnaire's reliability was tested by Cronbach's alpha coefficient, yielding a total value of .92. Data were analyzed by descriptive statistics and one-way analysis of variance.

The results revealed that caregivers had a high level of preventive behaviors against respiratory infection ($M = 62.66$, $SD = 5.65$) and most of the behavioral aspects were at a high level, including hand cleaning ($M = 13.66$, $SD = 1.54$), protective equipment ($M = 10.35$, $SD = 1.74$), environment care ($M = 16.38$, $SD = 1.59$), and respiratory hygiene care ($M = 22.26$, $SD = 2.25$). Background factors affecting the level of behaviors with statistical significance ($p < 0.05$) included education level. Caregivers with postgraduate degrees had the highest mean scores.

Caregivers with higher education are more likely to lead to more preventive behaviors for respiratory infections in children. The study's results could provide a baseline to further develop the effectiveness of caregivers' behaviors.

Keywords: Preventive behaviors; Respiratory infection; Child caregiver; Child development center

* Research funding from the Srisavarnindira Thai Red Cross Institute of Nursing

** Instructor, Srisavarnindira Thai Red Cross Institute of Nursing

*** Corresponding author, Instructor, Faculty of Nursing, Institute of Pathumthani University;
e-mail: Phatphitcha.kru@gmail.com

**** Consultant, Kulladiswittayanusorn School, Phetchabun Province

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บทคัดย่อ

โรคติดเชื้อทางเดินหายใจ เป็นปัญหาสุขภาพที่พบได้บ่อยในศูนย์พัฒนาการเด็กเล็กที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและผู้ดูแลในหลายด้าน วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก และเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กแบ่งตามปัจจัยภูมิหลังของผู้ดูแล เก็บรวบรวมข้อมูลในผู้ดูแลเด็ก จำนวน 396 คน ที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ (IOC) ในแต่ละด้านอยู่ระหว่าง .67-1.00 และตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นจาก Cronbach's alpha coefficient ได้เท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติ one way analysis of variance

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 62.66$, $SD = 5.65$) และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ประกอบด้วย การทำความสะอาดมือ ($M = 13.66$, $SD = 1.54$) การใช้อุปกรณ์ป้องกัน ($M = 10.35$, $SD = 1.74$) การดูแลสิ่งแวดล้อม ($M = 16.38$, $SD = 1.59$) การดูแลสุขอนามัยทางเดินหายใจ หรือมารยาทการไอ ($M = 22.26$, $SD = 2.25$) ปัจจัยภูมิหลังที่ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) คือ ระดับการศึกษา กลุ่มผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุด

ผู้ดูแลที่มีการศึกษาสูงจะส่งผลให้มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กมากขึ้น ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ดูแลในการดูแลสุขภาพเด็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: พฤติกรรมการป้องกัน โรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

* ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย

** อาจารย์ สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย

*** ผู้เขียนหลัก อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

**** ที่ปรึกษา โรงเรียนกุลศิวิทย์วิทยานุสรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูบุตรหลานของตนเอง จึงนิยมนำบุตรหลานที่มีอายุตั้งแต่ 2 ปีครึ่งถึง 6 ปี ไปฝากเลี้ยงที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (child development centers) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียน โดยนโยบายการดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพเด็กและการคัดกรองสุขภาพเบื้องต้นรวมถึงความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพเด็ก (National Development Early Childhood Committee, 2019) ปัจจุบันพบปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญและพบได้บ่อยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ปัญหาด้านโรคติดต่อ ปัญหาโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ ปัญหาด้านสุขอนามัย เป็นต้น (Bureau of general communicable diseases, 2016) โดยการติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนใหญจะเป็นการติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนล่าง จากการศึกษาในปี ค.ศ. 2019 พบว่า ทั่วโลกมีผู้ป่วยเด็กติดเชื้อทางเดินหายใจมากกว่า 40 ล้านคน และสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการติดเชื้อไวรัสในทางเดินหายใจส่วนล่าง สำหรับการศึกษาในประเทศไทยพบว่าในผู้ป่วยเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่เป็นโรคปอดอักเสบร้อยละ 60-70 ส่วนใหญ่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสร้อยละ 42 และยังเป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตในเด็ก ร้อยละ 15 ของเด็กที่เสียชีวิตทั้งหมด (The Thai Society of Pediatric Respiratory and Critical Care Medicine, 2019)

การแพร่กระจายของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ เกิดได้ทั้งจากการสัมผัสเชื้อโดยตรง จากฝอยละอองหรือการแพร่ทางอากาศจากการไอหรือจามของผู้ป่วย (Pan et al., 2016; WHO, 2019) สามารถแพร่กระจายและติดต่อกันได้ง่าย เมื่อเด็กที่มีการเจ็บป่วยไปอยู่ในสถานที่ที่เด็กอยู่รวมกันจำนวนมากประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในประเทศไทยและทั่วโลกที่ยังคงระบาดอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานในหลายภาคส่วนรวมทั้งการดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเนื่องด้วยลักษณะของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ซึ่งมีเด็กอยู่รวมกันจำนวนมาก และลักษณะการอยู่ร่วมกันของเด็กมีความใกล้ชิดกัน ทำให้เมื่อเด็กเกิดการเจ็บป่วยจะมีการแพร่กระจายเชื้อได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งเด็กเป็นผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำในร่างกายยังทำงานไม่สมบูรณ์ ส่งผลให้มีภูมิคุ้มกันต่อโรคต่ำและเกิดการติดเชื้อได้ง่าย หากเด็กอยู่รวมกันจำนวนมากจะมีโอกาสในการติดเชื้อทางเดินหายใจได้มากยิ่งขึ้น

เด็กที่มีการติดเชื้อทางเดินหายใจเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบหลายประการ ได้แก่ ด้านผู้ป่วยเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกไม่สบายจากอาการของโรค และมีโอกาสเกิดภาวะแทรกซ้อน นำไปสู่การติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนล่างและมีความรุนแรงของโรคเพิ่มมากขึ้น อาจเกิดการเสียชีวิตได้จากภาวะทางเดินหายใจล้มเหลว (Wang et al., 2020) ด้านผู้ดูแล สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดลง ผู้ดูแลมีความวิตกกังวลและเครียดมากขึ้นจากการดูแล ส่งผลให้ผู้ดูแลเกิดความรู้สึกเป็นภาระในการดูแล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและเศรษฐกิจ (Liu et al., 2020) ต้องหยุดงานเพื่อดูแลเด็ก ทำให้ขาดรายได้ และเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล (Heikkinen et al., 2017) ด้านระบบบริการสุขภาพ หากเด็กได้รับการตรวจหรือวินิจฉัยล่าช้า อาจทำให้อาการรุนแรงมากขึ้นจนต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล ทำให้อัตราการนอนโรงพยาบาลเพิ่มมากขึ้น

โรคติดเชื้อทางเดินหายใจเป็นโรคติดต่อที่สามารถป้องกันได้ โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจสำหรับเด็กที่เข้ารับการดูแลในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ ผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด และมีบทบาทในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของเด็ก การป้องกันควบคุมโรคติดเชื้อของเด็กที่อยู่ในความดูแล (Bureau of general communicable diseases, 2016) ดังนั้นผู้ดูแลเด็กจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ และควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อทางเดินหายใจในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (Laemthaisong et al., 2019) ส่งผลให้ผู้ดูแลเด็กมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กที่เหมาะสม

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก เป็นการปฏิบัติของผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติต่อเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดโรคติดเชื้อทางเดินหายใจแก่เด็ก ซึ่งสามารถนำแนวทางการป้องกันทั่วไป (Standard precaution) มาประยุกต์ใช้กับมาตรการในการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การทำความสะอาดมือ การใช้อุปกรณ์ป้องกัน การดูแลความสะอาดสิ่งแวดล้อม และการดูแลสุขอนามัยทางเดินหายใจ (Centers for Disease Control and Prevention and the Healthcare Infection Control Practices, 2016) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งยังดำเนินการเกี่ยวกับการดูแลป้องกันโรคตามแนวทางการป้องกันการติดเชื้อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกระทรวงสาธารณสุขไม่ถูกต้อง เช่น ไม่ได้ตรวจคัดกรองวัดไข้เด็กทุกราย การทำความสะอาดของเล่นไม่ถูกต้อง การไม่แยกเด็กป่วยออกจากเด็กปกติ ภาระงานและจำนวนเด็กที่มากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ไม่สามารถระบุโรคจากอาการและอาการแสดงที่คล้ายคลึงกันได้ เป็นต้น (Laemthaisong et al., 2019; Topurin et al., 2020) อีกทั้งยังพบว่าผู้ดูแลเด็กมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อและการป้องกันไม่เพียงพอ การให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง และการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับโรคติดเชื้อยังไม่ดีพอ (Issarasongkhram et al., 2016)

ภูมิหลังของผู้ดูแลเด็ก ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและมีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ได้แก่ 1) อายุของผู้ดูแลเด็ก โดยพบว่าผู้ดูแลเด็กมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ลดลงจากการที่ความรู้และประสบการณ์ในการดูแลเด็กไม่เพียงพอของผู้ดูแลเด็กที่มีอายุน้อย (Chanpong et al., 2020) อีกทั้งอายุยังสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ โดยส่งผลทางอ้อมต่อการรับรู้และการปฏิบัติ (Laemthaisong et al., 2019) 2) ระดับการศึกษา โดยพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กของผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กมากกว่า (Tahoun et al., 2019) 3) ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยพบว่าประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กของผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กที่มีประสบการณ์มากกว่าจะมีความรู้และทักษะจากการผ่านสถานการณ์ที่หลากหลายเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กมากกว่า (Chanpong et al., 2020; Topurin et al., 2020) และ 4) ประวัติการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก โดยว่าการได้รับการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็กมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กของผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กที่ผ่านการอบรมมีทัศนคติที่ดีและสามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการดูแลเด็กได้ดีกว่าผู้ดูแลเด็กที่ไม่ได้ผ่านการอบรม (Chanpong et al., 2020)

จากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจจนถึงการพัฒนาแนวทางหรือโปรแกรมในการส่งเสริมพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็ก แต่ยังคงพบพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน (Laemthaisong et al., 2019; Topurin et al., 2020) ประกอบกับสถานการณ์การติดเชื้อในประเทศไทยที่ยังคงมีการติดเชื้ออย่างต่อเนื่องทำให้มีแนวทางการดูแลเด็กที่เปลี่ยนไปจากเดิมโดยให้ความสำคัญกับการป้องกันการติดเชื้อทางเดินหายใจมากขึ้น โดยเฉพาะในขณะนี้ได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เป็นโรคอุบัติใหม่ ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ยังมีบางประเด็นที่ผู้ดูแลเด็กยังปฏิบัติได้ไม่ดี หรือยังปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วนตามแนวทางการดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และจะเห็นได้ว่าปัจจัยภูมิหลังดังกล่าวมีความสำคัญกับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กของผู้ดูแลเด็กในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก และวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการ

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

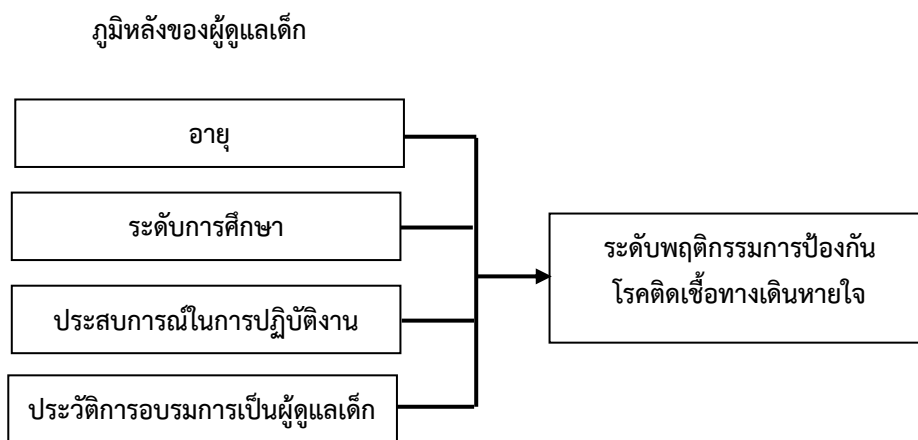
ป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กจำแนกตามปัจจัยภูมิหลังของผู้ดูแลเด็ก โดยศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในการดูแลขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เนื่องจากเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ตรงตามศักยภาพมากขึ้น และสามารถให้การดูแลเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กจำแนกตามปัจจัยภูมิหลัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ตามหลักการปฏิบัติของการป้องกันทั่วไป (Standard precaution) ของ ศูนย์ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ (Centers for Disease Control and Prevention and the Healthcare Infection Control Practices, 2016) และเปรียบเทียบปัจจัยภูมิหลังที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประวัติการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก โดยคาดว่าปัจจัยเหล่านี้มีผลทำให้ระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กแตกต่างกัน รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี พ.ศ. 2565 ทั่วประเทศ จำนวน 27,723 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คำนวณหาขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 379 คน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างเพิ่มอีกร้อยละ 20 เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล (Little & Rubin, 2020) ทำให้ได้ขนาดตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 450

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คน โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเข้า (inclusion criteria) คือ ครูผู้ดูแลเด็กที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถอ่าน เขียน สื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ มีความยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูล

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 5 ภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพื่อให้ง่ายต่อการสุ่มและเก็บข้อมูลผู้วิจัยจึงตัดภาคตะวันออกออกจากกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากมีจำนวนจังหวัดน้อยที่สุด หลังจากนั้นทำการสุ่มโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรโดยกำหนดไว้ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) หน่วยการสุ่ม คือ จังหวัด สุ่มจังหวัดแต่ละภาค จำนวน 5 จังหวัด รวมทั้งหมด 25 จังหวัด และขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) หน่วยการสุ่ม คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สุ่มศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละจังหวัด จำนวน 6 ศูนย์ รวมทั้งหมด 150 ศูนย์ ศูนย์ละ 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 450 คน พื้นที่การวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาค	จังหวัด
ภาคเหนือ	เชียงใหม่ พะเยา ลำพูน เชียงราย น่าน
ภาคกลาง	สุพรรณบุรี อุทัยธานี นครสวรรค์ พระนครศรีอยุธยา เพชรบูรณ์
ภาคตะวันออก	ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สระแก้ว ระยอง จันทบุรี
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด มุกดาหาร ยโสธร สุรินทร์
ภาคใต้	สงขลา พัทลุง สุราษฎร์ธานี สตูล ปัตตานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวัดพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็ก พัฒนาโดยผู้วิจัยจากหลักการปฏิบัติของการป้องกันทั่วไป (standard precaution) ของ ศูนย์ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ (Centers for Disease Control and Prevention and the Healthcare Infection Control Practices, 2016) บูรณาการร่วมกับมาตรการในการเปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็ก แบ่งแบบสอบถามเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับอายุ จังหวัดที่ปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นผู้ดูแลเด็ก และประวัติการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก

ตอนที่ 2 แบบประเมินพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็ก จำนวน 23 ข้อ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การทำความสะอาดมือ จำนวน 5 ข้อ 2) การใช้อุปกรณ์ป้องกัน จำนวน 4 ข้อ 3) การดูแลความสะอาดสิ่งแวดล้อม จำนวน 6 ข้อ และ 4) การดูแลสุขอนามัยทางเดินหายใจ จำนวน 8 ข้อ ลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 4 ระดับ คือ ปฏิบัติทุกครั้ง จนถึง ไม่เคยปฏิบัติ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความเห็นต่อข้อความตั้งแต่ปฏิบัติทุกครั้ง จนถึงไม่เคยปฏิบัติ โดยพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็ก

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ คะแนน 0-23 หมายถึง มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจอยู่ในระดับต่ำ คะแนน 24-46 หมายถึง มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจอยู่ในระดับปานกลาง และคะแนน 47-69 หมายถึง มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจอยู่ในระดับสูง (Laemthaisong et al., 2019)

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในส่วนของความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบประเมินด้วยการตรวจสอบความสอดคล้องของข้อความกับนิยามเชิงปฏิบัติการและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการดูแลสุขภาพเด็กปฐมวัย 1 ท่าน เป็นอาจารย์พยาบาลสาขาวิชาการพยาบาลเด็ก 1 ท่าน และเป็นอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมิน 1 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของข้อความ (Item object congruence: IOC) อยู่ในช่วง .67-1.00 หลังจากนั้นนำคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงข้อความให้เข้าใจง่าย สั้นกระชับ ครอบคลุมพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ และมีจำนวนข้อที่เหมาะสม เพื่อให้แบบประเมินมีความความสมบูรณ์มากขึ้น และการตรวจสอบความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) ด้วยการทดสอบกับผู้ดูแลเด็กที่มีคุณลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ จำนวน 30 คน ได้ค่า Cronbach's alpha coefficient เท่ากับ .92

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิรา สภากาชาดไทย เลขที่โครงการวิจัย IRB-STIN 2564/15.05.10 ภายหลังจากการรับรองผู้วิจัยดำเนินการขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม โดยชี้แจงเป็นเอกสารสำหรับอาสาสมัครวิจัย (participant information sheet) เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย การปฏิบัติตนของอาสาสมัครวิจัย ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงสิทธิในการให้ข้อมูลในแบบสอบถามและการถอนตัวออกจากโครงการวิจัย พร้อมทั้งให้เซ็นยินยอมในการเข้าร่วมวิจัย โดยข้อมูลของแบบสอบถามที่ได้จากตัวอย่างวิจัย ผู้วิจัยเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น นำเสนอข้อมูลเป็นรายงานผลการวิจัยในภาพรวม ไม่มีการเปิดเผยหรือระบุข้อมูลที่ทำให้สามารถระบุถึงตัวบุคคลของตัวอย่างได้ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายหลังจากที่ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว หากตัวอย่างไม่สะดวกในการให้ข้อมูล มีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการนี้เมื่อใดก็ได้และจะไม่ผลกระทบต่ตัวอย่างแต่อย่างใด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ผู้วิจัยได้ทำหนังสือแจ้งไปที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย หลังจากนั้นผู้วิจัยเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยติดต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นพื้นที่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 ศูนย์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรวมจำนวนทั้งสิ้น 450 ชุด เพื่อขออนุญาตและขอเก็บข้อมูลวิจัยจากผู้ดูแลเด็ก ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งเอกสารการแสดงความยินยอมให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถาม และแบบของจดหมายที่ติดแสตมป์พร้อมจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยไปที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับที่มีความสมบูรณ์จำนวน 396 คน คิดเป็นร้อยละ 88 ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้นประมาณ 8 เดือน ตั้งแต่มีนาคม ถึง ตุลาคม พ.ศ. 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง การวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กกับปัจจัยภูมิหลังโดยใช้สถิติ independent samples t-test และการวิเคราะห์ one way ANOVA ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลแล้วว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทั้ง 2 ตัวนี้ และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers

การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด ร้อยละ 48.74 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 75.00 มีประสบการณ์ในการดูแลเด็กอยู่ในช่วง 11-15 ปี ร้อยละ 31.57 และเคยผ่านการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก ร้อยละ 89.14 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละของคุณลักษณะทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง (n = 396)

คุณลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
21-30 ปี	23	6.06
31-40 ปี	113	28.53
41-50 ปี	193	48.74
> 50 ปี	66	16.67
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	2.53
ปริญญาตรี	297	75.00
สูงกว่าปริญญาตรี	89	22.47
ประสบการณ์การเป็นผู้ดูแลเด็ก		
≤ 5 ปี	38	9.60
6-10 ปี	69	17.42
11-15 ปี	125	31.57
16-20 ปี	81	20.45
> 20 ปี	83	20.96
ประวัติการอบรมหรือพัฒนาการปฏิบัติงานในการเป็นผู้ดูแลเด็ก		
เคย	353	89.14
ไม่เคย	43	10.86

2. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก พบว่า ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($M = 62.66$, $SD = 5.65$) หากพิจารณาองค์ประกอบปัจจัยเป็นรายด้านพบว่า ระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจทุกด้านอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการทำความสะอาดมือ ($M = 13.66$, $SD = 1.54$) ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกัน ($M = 10.35$, $SD = 1.74$) ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม ($M = 16.38$, $SD = 1.59$) ด้านการดูแลสุขอนามัยทางเดินหายใจ หรือมารยาทการไอ ($M = 22.26$, $SD = 2.25$) และเมื่อ พิจารณาเฉพาะกลุ่มส่วนใหญ่ร้อยละ 97.97 พบว่า มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจ อยู่ในระดับสูง ($M = 63.05$, $SD = 4.97$) ดังตารางที่ 2

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection
Among Caregivers in Child Development Centers
การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ 2 ระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก (n = 396)

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	ระดับปานกลาง (n = 8 คน)			ระดับสูง (n = 388 คน)			รวม (n = 396 คน)		
		M	SD	แปล	M	SD	แปล	M	SD	แปล
1. ด้านการทำความสะอาดมือ	15	10.13	1.64	สูง	13.73	1.45	สูง	13.66	1.54	สูง
2. ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกัน	12	5.75	1.83	ปานกลาง	10.44	1.61	สูง	10.35	1.74	สูง
3. ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม	18	12.13	1.81	สูง	16.47	1.46	สูง	16.38	1.59	สูง
4. ด้านการดูแลสุขอนามัยทางเดินหายใจหรือมารยาทการไอ	24	15.63	1.60	ปานกลาง	22.40	2.05	สูง	22.26	2.25	สูง
พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจโดยรวม										
	69	43.63	3.34	ปานกลาง	63.05	4.97	สูง	62.66	5.65	สูง

3. ผลการศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก จำแนกตามปัจจัยภูมิหลัง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิเคราะห์ one way ANOVA พบว่า ผู้ดูแลเด็กที่มีอายุ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) แต่ผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กอย่างน้อย 1 คู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กจำแนกตามปัจจัยภูมิหลัง โดยใช้การวิเคราะห์ one way ANOVA

ตัวแปร	n	M	SD	SSB	SSW	dfB	dfW	MSB	MSW	F	Sig.
อายุ											
21-30	24	61.58	5.28	123.01	12484.28	3	392	41.00	31.85	1.29	.278
31-40	113	62.72	5.49								
41-50	193	62.38	5.66								
> 50	66	63.76	5.97								
รวม				Levene's Test of Equality of Error Variance							
				F = 0.159, df1 = 3, df2 = 392, p-value = .924							
ระดับการศึกษา											
<ป.ตรี	10	63.60	5.19	215.02	12392.27	2	393	107.51	31.53	3.410	.034*
ป.ตรี	297	62.23	5.91								
>ป.ตรี	89	63.97	4.54								
รวม				Levene's Test of Equality of Error Variance							
				F = 3.081, df1 = 2, df2 = 393, p-value = .047							
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน											
≤ 5	38	62.13	6.03	125.47	12481.83	4	391	31.37	31.92	0.983	.417
6-10	69	62.30	4.85								
11-15	125	62.32	5.84								
16-20	81	62.64	5.76								

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กจำแนกตามปัจจัย
ภูมิหลัง โดยใช้การวิเคราะห์ one way ANOVA (ต่อ)

ตัวแปร	n	M	SD	SSB	SSW	dfB	dfW	MSB	MSW	F	Sig.
>20	83	63.71	5.68	Levene's Test of Equality of Error Variance							
รวม	369	62.66	5.65	F = 0.795, df1 = 4, df2 = 391, p-value = .529							

*p < .05

4. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ (Multiple comparisons) ระดับการศึกษาของผู้ดูแลเด็กด้วยวิธี Tukey HSD พบว่า ผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กสูงกว่าผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) แต่ผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กสูงกว่าผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ระดับการศึกษาของผู้ดูแลเด็กด้วยวิธี Tukey HSD

ระดับการศึกษา	M	Mean Difference (Sig.)		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	63.60			
ปริญญาตรี	62.23	1.37 (.729)		
สูงกว่าปริญญาตรี	63.97	-1.73* (.030)		

*p < .05

5. ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กกับประวัติการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก โดยใช้การทดสอบ independent sample t-test พบว่า ผู้ดูแลเด็กที่เคยผ่านการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็กมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กแตกต่างกับผู้ดูแลเด็กที่ไม่เคยผ่านเข้ารับการอบรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กจำแนกตามปัจจัย
ภูมิหลัง โดยใช้สถิติ independent sample t-test

ตัวแปร	n	M	SD	Levene's test of equal of			t	df	p	ผลการเปรียบเทียบ
				variance		Equal variances				
				F	Sig					
ประวัติการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก										
เคย	353	2.71	.25	0.033	.856	Assumed	0.117	394	.907	ไม่แตกต่าง
ไม่เคย	43	2.70	.29							
รวม	396	2.71	.26							

* p < .05

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษา ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการดูแลเด็กมากกว่า 11 ปี และเกือบทุกคนเคยผ่านการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมของผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กอยู่ในระดับดี พบว่าผู้ดูแลมีอายุเฉลี่ย 43.2 ปี ซึ่งเป็นวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์ชีวิตในการดูแลสุขภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น ส่วนใหญ่การศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรีซึ่งระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กมีการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผล (Laemthaisong et al., 2019) และการมีประสบการณ์ในการดูแลเด็กมานานทำให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ในการดูแลเด็กที่ผ่านมาได้ดียิ่งขึ้น และถ้าเคยผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพในการเป็นผู้ดูแลเด็ก จะส่งผลให้มีความรู้ในการจัดการสุขภาพและมีแนวทางการดูแลเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น (Topurin et al., 2020)

เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อ ทางเดินหายใจเด็กอยู่ในระดับสูง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำความสะอาดมือ ($M = 13.66$, $SD = 1.54$) ด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกัน ($M = 10.35$, $SD = 1.74$) ด้านการดูแลสิ่งแวดล้อม ($M = 16.38$, $SD = 1.59$) และด้านการดูแลสุขภาพอนามัยทางเดินหายใจหรือมารยาทการไอ ($M = 22.26$, $SD = 2.25$) อาจเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคติดเชื้อทางเดิน หายใจที่สามารถแพร่กระจายได้ง่าย ทำให้ผู้ดูแลเด็กให้ความสำคัญและปฏิบัติตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุขมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ดูแลเด็กปฏิบัติได้ดีทั้งการล้างมือของตนเองเป็นประจำและดูแลให้เด็กล้างมือบ่อย ๆ ผู้ดูแลเด็กมีการทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นประจำแยกของใช้ของเด็กแต่ละคนเพื่อลดโอกาสการแพร่กระจายเชื้อ สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจจิมา ชนะกุล (Chanakun, 2015) และการศึกษาของ บุษกร พันธุ์เมธาฤทธิ์ และคณะ (Punthmatharith et al., 2018) พบว่า ผู้ดูแลเด็กมีพฤติกรรมการป้องกันโรคด้านการดูแลสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลด้านการดูแลเด็ก และด้านการดูแลความสะอาดอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในการป้องกันโรค รวมทั้งการสนับสนุนอุปกรณ์การป้องกันการแพร่กระจายเชื้อจากหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจได้ดียิ่งขึ้น (Weiangkham, et al., 2017)

จากผลการศึกษาพบว่า มีผู้ดูแลเด็กบางส่วนมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจบางด้านอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ด้านการดูแลสุขภาพอนามัยทางเดินหายใจหรือมารยาทการไอ โดยเฉพาะการหยุดปฏิบัติงานเมื่อผู้ดูแลเด็กมีอาการเจ็บป่วย เช่น มีไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก เป็นต้น อาจเนื่องมาจากอาการดังกล่าวเป็นเพียงการเจ็บป่วยเล็กน้อย ผู้ดูแลสามารถจัดการสุขภาพของตนเอง และป้องกันการแพร่กระจายเชื้อสู่ผู้อื่นได้ และด้านการใช้อุปกรณ์ป้องกันโดยเฉพาะการใส่ถุงมือเมื่อสัมผัสสิ่งคัดหลั่ง หรือทำความสะอาดบริเวณที่เด็กอาเจียน อาจเนื่องมาจากความสะดวกในการปฏิบัติงาน และการสัมผัสสิ่งคัดหลั่งหรืออาเจียนของเด็กสามารถป้องกันได้ หรือเมื่อสัมผัสอาจใช้การล้างมือที่ทำเป็นประจำช่วยป้องกันการติดเชื้อได้เช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ทาฮูน และคณะ (Tahoun et al., 2019) พบว่า การใช้อุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ เช่น ถุงมือ แอลกอฮอล์ ผ้ากั้นเปื้อนของผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานการดูแล

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อ ทางเดินหายใจเด็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ได้แก่ ระดับการศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของการควบคุมการติดเชื้อในเด็ก พบว่า ปัจจัยระดับการศึกษาเป็นปัจจัย เดียวที่มีผลต่อคะแนนความรู้ด้านการควบคุมการติดเชื้อ ผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาสูงจะสามารถ นำความรู้และประสบการณ์ในอดีตมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และให้การ ดูแลป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ (Tahoun, et al., 2019) และ ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาชั้น ปวส./อนุปริญญาหรือสูงกว่า และมีความรู้

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection Among Caregivers in Child Development Centers

การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เกี่ยวกับโรคติดเชื้อทางเดินหายใจในระดับมากมีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจที่ดี (Laemthaisong et al., 2019) ในส่วนของปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และประวัติการอบรมการเป็นผู้ดูแลเด็ก แม้ว่าผู้ดูแลเด็กจะมีอายุที่น้อยกว่า แต่หากเคยได้รับการอบรมการดูแลเด็กหรือการป้องกันโรคติดเชื้อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาจส่งผลให้มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กที่สูงได้ จะเห็นได้จากผู้ดูแลเด็กร้อยละ 89.14 ผ่านการอบรมพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ดูแลเด็ก สอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมส่งเสริมความสามารถตนเองในการป้องกันอุบัติเหตุที่บ้านและทักษะการปฐมพยาบาลเบื้องต้นของผู้ดูแลเด็กปฐมวัย พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล จำนวนเด็กในบ้านที่ต้องดูแล และลักษณะอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 แต่ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุของเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 (Moonsan et al., 2020)

เมื่อเปรียบเทียบระดับการศึกษาของผู้ดูแลเด็กกับพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กพบว่า ผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กสูงกว่าผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สอดคล้องกับการศึกษาของ เกษสุตา ศรีจักร และ ภูเบศร์ แสงสว่าง (Sujuk & Saengsawang, 2021) พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ดูแลมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคมือ เท้า ปากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ซึ่งผู้ดูแลที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จะสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล สร้างองค์ความรู้ และนำมาใช้ในการปฏิบัติพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อได้อย่างถูกต้อง (Nuankerd & Mekrungrongwong, 2020) จากผลการศึกษาจะพบว่า พฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจของผู้ดูแลเด็กอยู่ในระดับสูง โดยมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ตามลำดับ ระดับการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้ดูแลมีความรู้ ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ดี

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาในครั้งนี้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับพยาบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้เป็นแนวทางสำหรับการส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กมีความรู้ และทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กเพื่อให้ผู้ดูแลเด็กมีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กที่ดีขึ้น โดยเฉพาะผู้ดูแลเด็กที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือต่ำกว่า ข้อเสนอแนะในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจแก่ผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้เด็กได้รับการดูแลและป้องกันที่ถูกต้อง หรือใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาศักยภาพผู้ดูแล ในการปรับปรุงระบบการจัดการควบคุม และป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาประสบการณ์ ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นของผู้ดูแลเด็กที่มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปออกแบบหรือพัฒนาแนวทางการส่งเสริมผู้ดูแลเด็กให้มีพฤติกรรมในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กที่ดีขึ้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการส่งเสริมพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็กให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

References

- Bureau of general communicable diseases. (2016). *Guidelines for the prevention and control of communicable diseases in early childhood centers and kindergartens for children's caretaker-teachers* (2nd ed.). Born to Be. (in Thai)
- Centers for Disease Control and Prevention and the Healthcare Infection Control Practices. (2016). *Guide to infection prevention for outpatient settings: Minimum expectations for safe care*. <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/pdf/outpatient/guide.pdf>
- Chanakun, U. (2015). Behavior of teachers for control and prevention of hand foot mouth disease in childcare centers Mueang District, Krabi Province. *Community Health Development Quarterly Khon Kaen University*, 3(3), 453-468. (in Thai)
- Chanpong, S., Nakakasien, P., & Krinuwat, K. (2020). Predicting factors of preventive and control behaviors of communicable diseases in children among teachers in childcare centers, Bangkok metropolitan administration. *Chulalongkorn Medical Journal*, 64(4), 417-424.
- Heikkinen, T., Ojala, E., & Waris, M. (2017). Clinical and socioeconomic burden of respiratory syncytial virus infection in children. *The Journal of Infectious Diseases*, 215(1), 17-23. <https://doi.org/10.1093/infdis/jiw475>
- Issarasongkhram, M., Boonprakong, T., & Chunkao, K. (2016). The effect of education and practice development program for prevention and control of communicable diseases for care-giver volunteers in the early childhood development centers, Bangkok. *Journal of the Office of DPC 7 Khon Kaen*, 23(1), 11-21. (in Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Laemthaisong, J., Toonsiri, C., & Homsin, P. (2019). Factor influencing on preventive behaviors of respiratory tract infections among caregivers of preschool aged children in childcare, Bangkok Metropolitan Administration. *Journal of Public Health Nursing*, 33(1), 1-29. (in Thai)
- Little, A., & Rubin, D. B. (2020). *Statistical analysis with missing data* (3rd ed.). Wiley.
- Liu, Z., Heffernan, C., & Tan, J. (2020). Caregiver burden: A concept analysis. *International Journal of Nursing Sciences*, 7(4), 438-445. <https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2020.07.012>
- Moonsan, S., Kalampakorn, S., & Sillabut, J. (2020). Effects of self-efficacy enhancement program on home accident prevention and first aid skills for early childhood caregivers. *Thai Red Cross Nursing Journal*, 13(2), 271-287. (in Thai)
- National development Early Childhood Committee. (2019). *National standard for early childhood care, development, and education Thailand*. Office of the Education Council. (in Thai)
- Nuankerd, K., & Mekrungrongwong, S. (2020). Factors affecting the prevention behavior of hand foot mouth disease among guardians in child development centers. *Nursing Journal of the Ministry of Public Health*, 30(1), 107-119. (in Thai)

A Comparison of Preventive Behaviors Against Respiratory Infection
Among Caregivers in Child Development Centers
การเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้ดูแลเด็กในการป้องกันโรคติดเชื้อทางเดินหายใจเด็ก
ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- Pan, H., Cui, B., Huang, Y., Yang, J., & Ba-Thein, W. (2016). Nasal carriage of common bacterial pathogens among healthy kindergarten children in Chaoshan Region, Southern China: A cross-sectional study. *BMC Pediatrics*, 16(1), 161. <https://doi.org/10.1186/s12887-016-0703-x>
- Punthmatharith, B., Kongsang, L., Theppradit, P., Khamchan, P., Prateepchaikul, L., & Suwannachote, J. (2018). Child caring behaviors regarding preventive and control for communicable diseases at home of guardians and at the early childhood development division of caregivers. *Songklanagarind Journal of Nursing*, 38(4), 79-90. (in Thai)
- Sijuk, K., & Saengsawang, P. (2021). Factors related to prevention and control of hand foot and mouth disease of responsible person in kindergartens. *Journal of Health Science*, 30(4), 597-604. (in Thai)
- Tahoun, M. M., Hasab, A. A. H., & El-Nimr, N. A. (2019). Infection control in child daycare centers: Logistics, knowledge, and practices of caregivers. *Journal of the Egyptian Public Health Association*, 94(1), 1-7. <https://doi.org/10.1186/s42506-019-0016-7>
- The Thai Society of Pediatric Respiratory and Critical Care Medicine. (2019). *Guidelines for the treatment of acute respiratory infections in children 2019*. Beyond Enterprise. (in Thai)
- Topurin, C., Thongprachum, A., & Lampang, K. N. (2020). Factors related to hand, foot and mouth disease prevention and control behaviors among caregivers in childcare centers, Li District, Lamphun Province. *Lanna Public Health Journal*, 16(1), 1-12. (in Thai)
- Wang, X., Li, Y., O'Brien, K. L., Madhi, S. A., Widdowson, M. A., Byass, P., Omer, S. B., Abbas, Q., Ali, A., Amu, A., Azziz-Baumgartner, E., Bassat, Q., Brooks, W. A., Chaves, S. S., Chung, A., Cohen, C., Echavarria, M., Fasce, R. A., Gentile, A., ... Respiratory Virus Global Epidemiology Network. (2020). Global burden of respiratory infections associated with seasonal influenza in children under 5 years in 2018: A systematic review and modelling study. *The Lancet Global Health*, 8(4), e497–e510. [https://doi.org/10.1016/S2214-109X\(19\)30545-5](https://doi.org/10.1016/S2214-109X(19)30545-5)
- Weiangkham, D., Ponmark, J., Thisara, P., & Samerchuea, S. (2017). Predictors of preventive behaviors for hand foot mouth disease among caregivers in childcare center. *Journal of Nursing and Health Care*, 35(2), 16-24. (in Thai)
- World Health Organization. (2019). *World health statistics 2019: Monitoring health for the SDGs, sustainable development goals*. L'IV Com Sàrl.